

ירוחם לוריא

לא ב"אמונה" במובנה הדוגמטי, כי אם בתום לבו של אדם היודע ששישירוניתו השכליים אינם מוכים אותו לנצל את סביבת הטבע ואת חברת רעיו לשם אושרו האנוכי, כי אם להיפך: הם מטילים עליו חובה, שמקורה ברצון החיים החדור ביקום... (שם עמ' 13)

מתוך התובנה והעמדה הנפשית הכרוכה בה, כתוב הספר המרתק הזה ובו פרקים נפלאים המתבוננים בסידור התפילה ומפרשים אותו מנקודת מבט הגותית כשירה וכמסתורין. העניין האישי שלי בספר קשור לתהליך המרתק שאני שותף לו זה כעשור, תהליך של ייסוד קהילות הקרויות חילוניות או חופשיות, המנסות לבנות מחדש את זיקתן לתרבות היהודית, לא רק באמצעות לימוד, אלא גם על ידי חידוש מסורת של קבלות שבת, המשלבות בין התפילה והפיוט כפי שהם מופיעים בסידור התפילה לבין שירה עברית חדשה הקשורה להוויה היהודית - עברית של ימינו. יש בספרו של שביד עומק ורוחב יריעה היכולים לתת לתהליך בניית הקהילות ולתכנים שבהן גם פרספקטיבה היסטורית-תרבותית, וכן, הוא יכול לסייע להמשיג את שנעשה אינטואיטיבית, מתוך רצונם של הנפש והלב להתפלל. כל זאת מבלי להיות כבול להגדרות מחנאיות הגוזרות כליה על ביטויים אותנטיים, מבלי להגביל את הרות, אשר מטבעה אין לה גבולות.

ובמישור היותר אישי, מצאתי בספר הד לרוח ולשפת התרבות היהודית הנמשכות אל תוך רבים משירי, חלק מתוך בחירה מודעת היוצרת חיבור בין שפת המציאות לשפת התרבות, וחלק אשר מגיע מתוך שדה שכולו מסתורין, חיבור לא מודע בין נפשי לשירת הנפש הקולקטיבית היהודית רבת השכבות. אני מרשה לעצמי להביא כאן שיר מתוך ספרי נהרות נשאו קולם כהד לספרו של אליעזר שביד:

אנה

"...אנא בכתך גדלת ומינה תתיר צרונה"
(סידור תפילה)

אנא
תתירי
צרוךך,
לא בכות,
אנא
קבלי מה
שנלקח
בכות. אנא
פתרי
תעלומות
מלכות
בכות. אנה
שמעי, שמרי
נפשי, ממה נפשך
אנא לא בכות,
זכרי תפילתי
אנה

ספרו של משה יצחקי נהרות נשאו קולם, ראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד 2010

רימון ספרד

יש יום ואבוא אל בסתן, בו הדכיר לקדשה ולתבל
ויין הנשמות העתיק עוד פעם יסך בי עושים.
ינחני הבשם העז בעקלקלות שביל-תועים,
תבוא תאוה בלבכי וערכו החמדה והסבל.

זמר סתו

שוא היא אמתך, רוחי, מפני המות:
הוא ישור בנחת, כמו הסתו הזה
ועל שירך יטיל, רחוק, נדיב, הוזה,
האדרת הכחלה של העצבת.

אמי

ליל בנתיבה רבה, ליל עונתיה
זיו יום חור הציץ ובא...
מאז לבי בלב איכה ועזובה
עודו ממתין לשובה.

עד יש אשר יעוף חלום ידעתי,
הוא החלום האמתי,
ואור לבי אחר שובי והמתי
את אהבי ואמתי.

(מתוך ענבר 1950)

אסיר

אסיר-השיר
כבאפל-תא
אך גם אסיר
אהבתה

אסיר-תקוה
אסיר-יאוש
מפה - יגוע
ולא ימוש -
כי היא עמו
ואלהיו
ולא ישמר
את כל חייו

עדי תקרב
תבוא עתו
עדי תשלו
אהבתו.

(מתוך ימים יש חפץ כם 1978)

מתוך הספר ירוחם לוריא, משורר, מתרגם ועורך, מאת תקוה וינשטוק לוריא, העומד לראות אור בהוצאת ספרי 'עתון77'